

Nr 135.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 26 maj 1913.
» » » i Andra kammaren den 26 maj 1913.

*Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av väckt motion
om ändring i gällande bestämmelser angående anmä-
lan till domstol om avbetalning å intecknat skuldebrev.*

(Lagutskottets utlåtande nr 28.)

Till Konungen.

Vid innevarande års riksdag har av enskild motionär hemställts, att Riksdagen för sin del måtte besluta ändring av 26 § i lagen den 11 oktober 1912 om ändring i vissa delar av inteckningsförordningen i syfte att anmälan till domstol om avbetalning å intecknat skuldebrev ej må äga rum annorledes än i sammanhang med begäran om dödning av inteckningen beträffande motsvarande skuldbelopp samt eventuell begäran om ny intecknings meddelande för beloppet.

Innebörden av det nya rättsinstitut, ägarehypoteket, som genom lagen den 11 oktober 1912 om ändring i vissa delar av förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom infördes i svensk rätt, kan i huvudsak sägas vara den, att fastighetsägare är såsom inteckningshavare principiellt likställd med annan sådan, och att den å en inteckning grundade rätt, som icke tillkommer någon annan, tillkommer honom. Enligt 25 § inteckningsförordningen i dess nya lydelse äger förty vid fastighetens exekutiva försäljning fastighetsägaren eller, om han är i konkurs försatt, hans konkursbo tillgodonjuta inteckningshavares rätt

för obelånad inteckning; och är inteckning blott delvis belånad, vare sig på grund av verkställd avbetalning eller därför att överhypotek från början förefunnits, skall vid exekutiv försäljning det överskjutande beloppet tillgodokomma ägaren eller hans konkursbo.

För att emellertid fastighetsägaren, då han gjort avbetalning å intecknat belopp, skall kunna för kreditändamål tillgodogöra sig sin däremot svarande andel i inteckningen, oaktat han ej innehar handlingen, är i 26 § första stycket skyldighet stadgad för inteckningshavaren, att, där ej annat förbehåll gjorts, på begäran av fastighetsägaren och mot förskott av nödig kostnad uppvisa inteckningshandlingen vid rätten för avbetalningens antecknande i inteckningsprotokollet. Därvid skall ock såväl å inteckningshandlingen som i protokollet antecknas, att handlingen ej vidare medför inteckningsrätt för avbetalade beloppet. Sådant uppvisande kan jämväl ske vid annan underrätt än inteckningsdomstolen. I detta fall har fastighetsägaren att med företeende av protokoll över uppvisandet göra anmälan därom hos inteckningsdomstolen (26 § andra stycket).

Sedan efter anteckning om avbetalning inteckningsrätten till ifrågasvarande belopp frigjorts från inteckningshandlingen, kan inteckningsrätten i denna del antingen överflyttas på en annan handling, i det nämligen på begäran av fastighetsägaren ny inteckning till belopp motsvarande vad som avbetalats må meddelas att gälla med förmånsrätt näst efter inteckningshavarens återstående fordran; eller ock kan, utan att inteckningshandlingen företes, den gamla inteckningen dödas till samma belopp (26 § tredje stycket).

Mot detta i 26 § inteckningsförfordningen stadgade förfarande har av motionären i ett visst avseende riktats en anmärkning, vilken synes icke sakna fog.

Då fastighetsägaren kanske icke förr än lång tid, efter det jämlikt 26 § första stycket anteckning om avbetalning skett i inteckningsprotokollet, begagnar sig av den honom enligt tredje stycket av samma paragraf tillkommande rätt att få ny inteckning beviljad för avbetalade beloppet eller inteckningsrätten till samma belopp dödad, kommer gravationsbevis rörande fastigheten i förevarande hänseende att under mellantiden innehålla, att — såsom i protokollet antecknats — den ifrågakomna *inteckningshandlingen* »ej vidare medför inteckningsrätt för avbetalade beloppet». Genom en dylik anteckning torde emellertid en icke lagkunig kunna få den felaktiga föreställningen, att den på grund av nämnda handling meddelade *inteckningen* icke besvårar fastigheten till större belopp än det, som efter avbetalningen återstår.

Det av motionären för undanröjande av denna olägenhet framställda förslaget, att anmälan om avbetalning å intecknat skuldebrev ej skulle få äga rum annat än i sammanhang med begäran om dödning av inteckning för motsvarande skuldbelopp eller eventuell begäran om ny inteckning för samma belopp, synes emellertid icke utgöra en lämplig lösning av den förevarande frågan.

Då nämligen intecknings dödande eller beviljande för avbetalat belopp uppenbarligen måste äga rum vid inteckningsdomstolen, skulle genom en bestämmelse av dylikt innehåll jämväl den del av det ifrågavarande förfarandet, som består i inteckningshandlingens uppvisande för avbetalningens antecknande i protokollet och å handlingen, vilket eljest utan olägenhet skulle kunna ske vid vilken domstol som helst, ovillkorligen för varje fall äga rum vid den rätt, inom vars domvärjo den intecknade fastigheten är belägen.

Inteckningshavaren skulle sålunda för att kunna tillhandahålla inteckningshandlingens för avbetalningens antecknande mången gång bliva nödsakad att till avlägsen ort försända eller eljest där tillhandahålla handlingen, vilket i allmänhet torde för honom medföra olägenhet och risk och i särskilda fall kunde komma att möta mycket stora svårigheter.

Det ifrågavarande syftemålet synes däremot kunna vinnas däri- genom, att, vid inteckningshandlingens uppvisande inför rätten för anteckning om verkställd avbetalning, anteckningen sker i domboken i stället för, såsom nu är föreskrivet, i inteckningsprotokollet. Någon anteckning därom, att handlingen ej vidare medför inteckningsrätt för avbetalade beloppet, skulle sålunda ej komma att inflyta i inteckningsboken och i gravationsbevis rörande fastigheten. Den ovan anmärkta olägenheten skulle härmed vara undanröjd och anmälan om avbetalningen dock fortfarande kunna ske vid vilken domstol som helst.

Någon anmärkning ur principiell synpunkt synes ej kunna riktas mot ett så ordnat förfarande. De anteckningar, som för närvarande inflyta i inteckningsprotokoll och inteckningsbok, hava avseende å själva inteckningsåtgärden och den rätt i fastigheten denna bereder, under det att den anteckning, varom här är fråga, endast avser att klargöra fastighetsägarens och inteckningshavarens inbördes förhållande i fråga om en i övrigt oförändrad inteckningsrätt.

Då genom lagen den 11 oktober 1912 om ändrad lydelse av 7—14, 16, 18 och 22 §§ i lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt med avseende å sådan inteckning införts enahanda institut, som här är

i fråga, och bestämmelserna rörande förfarandet vid anmälan om avbetalning och dödning av eller beviljande av ny inteckning för avbetalat belopp, vilka bestämmelser innefattas i nämnda lags 14 § 1 mom., avfattas i fullkomlig överensstämmelse med motsvarande föreskrifter i 26 § inteckningsförrordningen, är uppenbarligen vad ovan sagts i lika grad tillämpligt i fråga om de nämnda bestämmelserna i lagen om inteckning i tomträtt och en ändring jämväl i denna lag erforderlig.

Med hänsyn därtill, att ifrågakvarande bestämmelser träda i kraft redan den 1 januari 1914, har Riksdagen, för att ej den ovan anmärkta olägenheten under någon tid efter berörda tidpunkt skall bestå, ej ansett sig böra inskränka sig till att hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande av förslag till sådan ändring, utan omedelbart antagit lag i ämnet.

Riksdagen får alltså tillkännagiva, att Riksdagen för sin del antagit följande

(1:o) Lag angående viss ändring i lagen den 11 oktober 1912 om ändring i vissa delar av förrordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom.

Med ändring av lagen den 11 oktober 1912 om ändring i vissa delar av förrordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom förordnas, att 26 § i nämnda förrordning skall erhålla följande lydelse:

26 §.

Har fastighetsägaren gjort avbetalning å intecknat belopp, vare inteckningshavaren, där ej annat förbehåll skett, pliktig att på begäran av fastighetsägaren och mot förskott av nödig kostnad uppvisa inteckningshandlingen vid rätten, på det att handlingen må förses med rättens bevis, att den ej vidare medför inteckningsrätt för avbetalade beloppet, och anteckning därom göras i domboken.

Uppvisande, varom nu är sagt, må ock ske vid annan underrätt. Den rätt låte, då sådant sker, i sin dombok korteligen anteckna vad inteckningshandlingen innehåller med dag och årtal, då den utgavs, av vilken rätt inteckningen är beviljad, när och under vilken paragraf i protokollet det skedde, och när inteckningen förnyades, nedsattes eller annorledes förändrades, om det skett; teckne ock å handlingen bevis, som ovan är sagt.

Sedan anteckning om avskrivning, efter ty nu är sagt, skett i

domboken, må, där fastighetsägaren det äskar och tillika ingiver handling innefattande medgivande, som i 1 § sägs, inteckning till belopp motsvarande vad sålunda avskrivits meddelas att gälla med förmånsrätt näst efter inteckningshavarens återstående fordran; vare ock fastighetsägaren öppet att utan inteckningshandlingens företeende få inteckningen dödad till belopp motsvarande vad som avskrivits.

samt

(2:o) Lag angående viss ändring i lagen den 11 oktober 1912 om ändrad lydelse av 7—14, 16, 18 och 22 §§ i lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt.

Med ändring av lagen den 11 oktober 1912 om ändrad lydelse av 7—14, 16, 18 och 22 §§ i lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt förordnas, att 14 § 1 mom. i sistnämnda lag skall erhålla följande lydelse:

14 §.

1 mom. Har tomträttshavaren gjort avbetalning å intecknat belopp, vare inteckningshavaren, där ej annat förbehåll skett, pliktig att på begäran av tomträttshavaren och mot förskott av nödig kostnad uppvisa inteckningshandlingen vid rätten, på det att handlingen må förses med rättens bevis, att den ej vidare medför inteckningsrätt för avbetalade beloppet och anteckning därom göras i domboken.

Uppvisande, varom nu är sagt, må ock ske vid annan underrätt. Den rätt låte, då sådant sker, i sin dombok korteligen anteckna vad inteckningshandlingen innehåller med dag och årtal, då den utgavs, av vilken rätt inteckningen är beviljad, när och under vilken paragraf i protokollet det skedde, och när inteckningen förnyades, nedsattes eller annorledes förändrades, om det skett; teckne ock å handlingen bevis, som ovan är sagt.

Sedan anteckning om avskrivning, efter ty nu är sagt, skett i domboken, må, där tomträttshavaren det äskar och tillika ingiver handling innefattande medgivande, som i 1 § sägs, inteckning till belopp motsvarande vad sålunda avskrivits meddelas att gälla med förmånsrätt näst efter inteckningshavarens återstående fordran; vare ock tomträttshavaren öppet att utan inteckningshandlingens företeende få inteckningen dödad till belopp motsvarande vad som avskrivits.

Stockholm den 26 maj 1913.

Med undersåttlig vördnad.